

ગરબાવળી

કવી દસપતરામ કાશ્યાભાઈ

ની ઝનાવેલી

સોખીલા વાંચનારાઓને વાસ્તે

૧૯૧૨

અમદાવાદમાં

માણેકચોક નજીક કાગદીચોખમાં ખોલ

દોરના મકાનમાં અમદાવાદ

વીક્ટોરીયા પ્રેસમાં.

જનલાલ ડિમેદચંદ દણી

પ્રસિદ્ધ કરી.

૧૯૩૯ સને ૧૮૮૩

કિંમત રૂ. ૦-૪-૦

અનુક્રમણિકા.

ગરબી.

- ૧ ચાક્ર વિશે
- ૨ બ્રેહ્મીયોને ભાગ્યવા વિશે,
- ૩ બ્રેહ્મી વિશે
- ૪ સુદરબાઈને સાસરે જતાં સ્ત્રીખામાણની.
- ૫ સજનીને સીખાગાણી,
- ૬ કુત્તણી.
- ૭ શિયળ વિશે
- ૮ સ્ત્રીને ભાગ્યવા વિષે.
- ૧૦ સાત વારનાં વખાણુ.
- ૧૧ બુંડી ભાગ્યવા વિષે.
- ૧૨ કુટ્ટ નર વિષે.
- ૧૩ દશીબાઈને ઉદ્ધમ કરવાની.
- ૧૪ મુત્ત પછવાડે ન રોવા વોષે.
- ૧૫ શિયળનું ઘોળ.
- ૧૬ લગનમાં કુટાણા ન આવવા વિષે.
- ૧૭ સપ વિશે.
- ૧૮ દેહીના અવગામ વિશે.
- ૧૯ દેહીની સ્ત્રીને પસ્તાવા વિશે.
- ૨૦ દેહીના ઘરના દેવાસ.
- ૨૧ સજનીનો કુટ્ટ કગવાનો વિચાર ન રાખવો,
- ૨૨ દેહીના અવગામ વિષે.
- ૨૩ કુત્તણીમાં દેહીને ચેતવણી.

૧૬૧૨

૨૪ કેફીની બઈરીના મહિના.

૨૫ કેફીના આગુણ વિશે.

૨૬ સારા માણસે કેફીની સંગત ન કરવી.

૨૭ ભરથાર વસા કરવા વિશે.

૨૮ ગમચદ્રુએ શીતાઈના કાગળો.

૨૯ સીતાઈના કાગળનું ઘેળ.

૩૦ જ્યારે ગમચદ્રુ તથા કક્ષમાણ વનવાસ ચાલ્યા
ત્યારે સીતાઈએ કહ્યું કે હું પણ સાથે આવીશ
તે સમે ગમચદ્રુએ કહ્યું કે તમે પીયર જાઓ
મેં સમજું ઘેળ.

૩૧ સીતાઈના જાપનું ઘેળ.

૩૨ સુખેલી સ્ત્રી વિશે.

૩૩ વેદેશ તજવા વિશે.

૩૪ કમેલ તજવા વિશે.

૩૫ જ્યારે સીતાઈ પરણીને ઉઠ્યા ત્યારે પેતાની બે
તપણીએ તે પાતાના હરખની જે વાત કહી તે વિષેનું
ગીત.

૩૬ ઉશાકું ને કતા વિષેની.

૪૭ ઉદયગતા રાણા વિષે.

૩૮ પ્રમદ વિષે.

ગરબાવળી.

ચાલ વિશે ગરબી

- ચાલો તમે ચાલ લણી રૂડી;
મુકી દરી વાણી હોય બુંડી. ચાલો. ૧
- રમણુ' તો ઠાલ્યાની સાથે,
કે કલ્થો નહીં ચાલે માંથે. ચાલો. ૨
- વસ્ત્ર વગરનાં નહીં ફરીએ;
મા ખાપનું બોલ્યું મન ધરીએ. ચાલો. ૩
- મુકી પાણી સાથે નહીં રમીએ;
બોલેલું વાડાણનું ખમીએ. ચાલો. ૪
- બીજા જેવું કાંઈ લેવા માટે;
ન લડીએ ગોટાની સાથે. ચાલો. ૫
- સાચુ બેઝે તે સારી;
જુલું તો દુખ યાચે બારી. ચાલો. ૬
- નિધા ભણસે તે સારી,
તેના પર જઈએ ખસીકારી. ચાલો. ૭
- ધમ્મા વગરના નહીં ફરીએ;
મેહાણની કીશ્તા મન ધરીએ. ચાલો. ૮
- છોડીઓને ભણવા વિશે ગરબી,**
- બેઠેના તમે ભાવ સહિત ભણુજો;
ગાંધી લોકો નિદ તે નવ મળુજો. બેઠેના. ૧
- ભણે તેતો ભગવંતને ભાવે;
કોઈ દીકરા જાન અગીક આવે;

તણ આયુરુ સદયુરુ અવે.
 ભણે તેનો અપજસદી ભાગે,
 નેન ઘણી લાજનો ખપ ભાગે,
 મોટી સતીઓનું પદ માગે.
 દુરાચાર હોય ન ભણે તેનાં.
 જગ્યા જુઓ કેવી રહે નેમાં;
 અગ્રીકનો હુશ અમરુ એમાં.
 ભણેલી હતી રૂકમણી રાણી,
 મીરાંબાઈ મુક્તકમાં વખાણઈ;
 નેની કવિતા જગ સૈ જાણુ.
 પ્રીયાને પાપ ભણે ભાગે,
 એવું કોઈ લખી ન ગયા આગે;
 મોડે બોલનારા જુતી માગે.
 ભણ્યા વિના કયાંથી અક્ષત આણે,
 નિતીની રીતી તે કેમ જાણે;
 ભણ્યા વિના જન પથુ પ્રમાણે.
 ભણી ગણી ન ગગની નારી,
 શી રીતે નહીં કહીએ સારી;
 ચતુર લેજે ચીનમાં વિચારી.
 ભણે તમે આજણ પ્રજા બોડી,
 થશે તેથી લજ નહીં થોડી;
 કહે દસપત બેઠું કાન્તેડી.

બહેના. ૧

બહેના. ૩

બહેના. ૪

બહેના. ૫

બહેના. ૬

બહેના. ૭

બહેના. ૮

બહેના. ૯

ગોરથો વિશે અરમી

લાવ લાવ સખી એક કાગળ લખીએ હરીને એરાગ.
 અનદાવાદ નામે આજ, સંદેર છે સારે;

- રાજા કંપની ઉરે રાજ, પ્રજાને પ્યારે રે. ૧
- ઘોઠા વચે માણુક ચોક, સોભા સારી રે;
વસે લક્ષાપતી બહુ લોક, વડા વેપારી રે. ૨
- નદી સાબરમતી વહે નીર, સેહર સમીપે રે;
દવતાઓના તેને તીર, દવલ દીપે રે. ૩
- એવી જુજતીઓ જોતાં અનેક, મન લગે મીઠુ રે;
પાણુ અચરત મોઢું એક દ્રષ્ટીએ દીકું રે. ૪
- તેથી તેરશ પેહલે પક્ષ, અસાડી આવેરે;
તારે ગોરચ પુજ્યાનો લક્ષ છોડીયો લાવે રે. ૫
- પાંચ દીન લગી એક અન્ન; માણુ જન્મે છે રે;
મોઢે ઠા હરખ ધરીને મન, રોજ રમે છે રે. ૬
- પુજે વાવી ઝવેગ ઘેર, ગોરચ રીઝાવે રે;
જાય પ્રીતે મળી બહુ પેર, નદીએ નડાવારે. ૭
- અન્યો અન્ય કરે ઉદમાત, નડારૂ બકે છે રે;
ગદ્ય ગોરચ પુજ્યાની વાત છાકી છકે છે રે;
જેવી હોય રાણીની ઘેર, એધી અતીશે રે;
બોલે ભડવાની પુત્રીઓ પેર, દુઃખ ત્યાં દીશેરે. ૮
- તેના માત પીતાને બ્રાત, પુત્ર હશે પાછો રે
જ્યારે સાંભળતા હશે વાત, થતાં હશે રાહરે. ૧૦
- કાંઈ સારખ એવા વાત, દુઃખ એ રીતે રે;
તેના માત પતાની જાન, પુકે છે પ્રીતે રે. ૧૧
- ત્યારે કેવી વધે છે સાજ, મળે શાખારી રે;
એવા નિગલજ લોકો આજ, સેહરના વાસીરે. ૧૨
- કરૂં વિનતી સમાચાર પત્ર; શ્રવાણ ધાને રે;
તેના નામ લખી સરવત્ર, જાહેર કરને રે, ૧૩

યાણા નિંદાના લખને શ્લોક, દેખાડને નીતી રે.
 તેથી લાજ પામે એ લોક, તને તે રીતી રે. ૧૪
 હવે કહુ છું જોડીને હાથ, વીવડીને ગમવા રે;
 એવી નિર્લજ છોડીઓ સાથ, ન જાતું રમવા રે.
 લેને ઝોર પુન્યાનું નામ, કામ એ કરવું રે;
 મોટું પાપ ઠરે એ કામ; દીલમાં ઠરવું રે. ૧૬
 ધરી મોટો હરખ મન માંડી, વરત દીન જોદી રે;
 પાણુ કટક્ષ રોવાનું કાંઈ, ન કરવું તે દીરે. ૧૭
 છોટાપણમાં પડે જે ટેવ, ટળે નહી ટાળી રે,
 માટે નીતી શીખો તતખેવ, બોલો સભારી રે; ૧૮
 કદી પુરીએ નહી કોઈ કામ. શાહેદી જુડી રે,
 લેઈએ પરશ્વરનું નામ, પ્રભાતે ઉઠા રે. ૧૯
 પતી માત પીતાની શેવ, ઘાડે કીજે રે;
 જેથી દલપતરામનો દેવ. દીક્ષમાં રીઝે રે. ૨૦
સુંદરબાઈને સાસરે જતાં શીખામણની
ગરબી

“અચકો મચકો કરેલી” એ રાગની
 સુંદર બાઈ ચાલ્યા સાસરીએ,
 માખાપ શીખામણ આપેબેન લાજ વધારને લાખણી
 નીચ કુળની નિરસન નારી,
 ભરથારનું વેણુ ઉથાપે બેહેન; લાજ ૦ ૧
 સાસુલ કહે તે સાંભળ ને,
 કોઈથી વઢવાડ ન કરસો બેહેન લાજ ૦ ૨
 સાંખો રહેને બોલ્યું સહુનું,
 અબીમાન અંતર ન ધરસો બેહેન. લાજ ૦ ૩

ઘરમાં બેઠાં ધંધા કરીએ,
 પર ઘેર ઘણું નવ જઈએ બેઠેનં, સાજાં ૪
 તમે લણ્યાં ગણ્યાં બહુ છો ડાહ્યાં;
 તમને ગામુ શું કહીએ બેઠેન. સાજાં ૫
 ખેલાં ધેલાં તો નવ રહીયે,
 થટકો મટકો નવ કરીએ બેઠેન સાજાં ૬
 કોઈ વાત કરે વાંસે લોકો;
 એવું કહીએ ન આચરીએ બેઠેન. સાજાં ૭
 ને સપુત છે સારી છોડી;
 માખાપની સાજા વધારે બેઠેન. સાજાં ૮
 માણી લોહ તણું મોનુ કરમે;
 ગોળતીને એમ સુધારે બેઠેન. સાજાં ૯
 ને સંપ સગાંથી તોડે છે;
 તે કોઈ વખત હાથ ધમકે બેઠેન. સાજાં ૧૦
 ને સઉનુ સારુ ધરે છે.
 તેના દસમાં દેવ વસે છે બેઠેન. સાજાં ૧૧

સગનીને શીખામણની ઝરણી

“કંઈ ન કરીએછર” એ રાગની

સાંભળ બેઠેન શીખામણ સારી તે છે ખતર તારીછરે
 સુખ સપતિ સત કિર્તિ સેવારા માનીશ વાત અમરી;
 સુણુંતે સગનીછરે. ૧
 સજ સઘળાથી પેહેલાં જાગો, પ્રીત સહીત પરભાતેછરે;
 આજસને તો મેલો અગગી, વળમી ન રહે વાલે મુરે
 આર્યના પરમેશ્વરની કરી, ઘર ધંધામાં ધસીએ છરે.
 જ્યાં મુણીએ ઉપદેશજ ઉલરે, ત્યાં નહી વાસો વસીએ

જે નારી વઠકારી નઠારી, લડસે લાજ વીસારીછરે;
 તેા તેમાંથી તુરતજ પાછાં, હઠીએ ક્ષિપત ડાગી. સુ. ૪
 સટક ચટકની ચંચળ ચલે, ચટામાં નહી ચલોછરે;
 સદ આચરણ વીના, સુવચનના, ઠાઠ ન ઠસીયે ઠાઠો સુ. ૫
 પાણી પેહેલી પાણ્યે, ચણીયે, ભણીએ ગણીયે ભાવેછરે,
 ખુશ કરજની ખાણ ન ખાણીયે, જેયકી નિંદ્રા ન આવે. સુ.
 આવકનો અડસટો જોઈતે, જાવક કરીયે જાણીછરે;
 આવકથી અઢક ખરચે, ઘર ખોવાની નીશાની. સુ. ૬
 દીલમાં થઈ મગડૂર ન ડોલે, જોલ ન જોલે ખજનાંછરે;
 માનઘટે અભીમાન ધરયાયા, ઘટે પતિષ્ટા પગમાં. સુ. ૮
 નત્રપણામાં અત્રત સરખો, સ્વાદ વસે છે સરોછરે;
 મગડૂરીમાં રસ નથી મીઠો, ખાટો તીખો ખારો. સુ. ૯
 હરખ હમેશ હૃદયમાં ઘનીયે કદીયે કલેશ ન કરીયેછરે;
 માણસનુ છવતર છે મેંબુ, જડે ન નાણું જરીએ. સુ. ૧૦
 સુધરેલી સુધરીઓ સાથે, નામ ગણીએ જેનુ છરે;
 દસપતરામ કહે દનીયામાં, ધન ધન છવતરતેનુ. સુ. ૧૧

ગેહી સુમાફરીની ગરબી.

‘સમીસાંજના ચોર છપાયારે, અઈ ખામાણોયા’ એ રાગની

એક હતી સુમાફર ઘેણી, સુણા સાહેલિયે;

તેની અમળ એક તપેલીરે સુ૦ ૧

અઈ સોનો રાખી એઠીરે, સુ૦

ઉઠી પરભાતે માંજવા મિઠીરે સુ૦ ૨

જાણી રીને ઘણી ઘણી થાકરે સુ૦

ખટ ડાઘા રહ્યા તોય ખાકીરે સુ૦ ૩

પ્રર રીસે તપિલી ઉપાડીરે; સુ૦

સામી ભીતની સાથે પછાડીરે સુ૦	૪
લઈ પથરા તપેલીને કુટીરે સુ૦	
પડ્યા ફાંકાં તપેલીના કુટીરે સુ૦	૫
થયા ખપેર ભુખતો લાગીરે સુ૦	
પછી વાસણ માગવા લાગીરે, સુ૦	૬
એને વાસણ ન આપે કોઈરે સુ૦	
પછી ગગ તાણી ઘણી રોઈરે સુ૦	૭
તો થઈ ન તપેલી તા સાજીરે સુ૦	
હસે લોકને તે મરે સાજીરે સુ૦	૮
નથી સ્વાસ્થ આપણે જરીએ. સુ૦	
તેના ઉપર કરોધ ન કરીએ સુ૦	૯
સાત દુનિયા ગાયતી ખમીએ, સુ૦	
તને તજીએ તો દુનિયા કયાં જમીએ સુ૦	૧૦
કોઈની સાથે ટુકારે લઈએ સુ૦	
એમાં આપણે હવકાં પડીએ સુ૦	૧૧
સાંખી ચાલે તે માણસ મોટુરે સુ૦	
હીલે સાપ માનો નથી ખોટુર, સુ૦	૧૨

કુલ્લુજીની ગરબી.

“વાલા તમારી જોઈને રહી છું વાટરે વાલાજી”

કુલ્લુજી તમે કુમારના કેમ કુલ્લુજીરે કુમારજી,
આ ઉપર ખરચનો અડસટો કેમ ભુલ્યા મારા કુલ્લુ
કરજ કીને વરા ભણા. તમે કીધારે કુલ્લુ
આ ગરથ પગથા ખરચીને, સજ લીધા મારા કુલ્લુ
ધર વેચીને ધી સાકરને લીધાં કુલ્લુ
આ જમણુ સરસ સામોવડીયાથી કીધાં મારા કુલ્લુ

પીતાંબર પેહેરીને પંજાપાં ફરીયારે કુ.
 આ મનમાં કુમ કરી, મુઝે કર પ્રરીયા મારા કુ.
 વળતો દીવરા થયો કે મઝે નાણારે કુ.
 આ નાણાંના કાંઈ ન મગે ઠંકાણાં મારા કુ.
 આ કુમણુજી ઉપર અરજી થઈ ત્યાંયારે કુ.
 આ જ મ થઈ કહાડી મીલકત ઘરમાંથી મારા.
 આ કુમણુજી તમને જેને કુમાવ્યારે કુ.
 આ તેતો કોઈ મદદ કરવા નવ આવ્યા મારા કુ.
 આ કુમણુજીતો કુવો સોધવા ચાલ્યારે કુ.
 આ ગરથ વિના અકીણુ ન કોઈએ આજ્યાં મારા કુ.
 આ જમતી વખત વખાણુ લડા જે કમતારે કુ.
 આ જે સઉ હાથ કરે નિંદ્યા આવરતા મા કુ.
 આ અવસર તો અગીક વખાણી ચલાવ્યારે કુ.
 પાણુ આ અવસરતો બેવકુલ બનાવ્યા મારા કુ.
 પેહેર્યા પટકુળને બાંધ્યા ચંદવારે કુ.
 આ ઘર બાળીને ચાલ્યા તીરથ કરવા મારા કુ.
 કુમણુજીની રાંડ રૂવે મો વાળીરે કુ.
 આ કુમણુજી સીધાવ્યા ટેકો ટાળી મારા કુ.
 ભોળાને નરશી શિખામાણુ દસેરે કુ.
 તે નીસામાણુ પાપ ઘણું શીર લેલો મારા કુ.
 દીલમાં દલપતની શીખામાણુ ધરજેરે કુ.
 તો કરજ કરીને નાત પરા નવ કરજે મારા કુ.

શિયળ વિશે ગરબી ૭

શિયળ તણો મહીમા બહુ મોટો, ખોટો નથી ખરોછેછરો.
 વેદ પુરાણુ કશાણુ કીતાબે, અધિક અધિક ઉચર્યા છે મુ.

જાને સજનો છરે, ૧

શિયળ વિના સદગુણ સધજાથી જગતહીસાભલેછરે;
 પાઘડી પેહેરી પામરી આઢી, ન શોભે નાગો આવો. સુ૦ ૨
 હાંધી જમરૂખ તકલા માંડી, શોભાવ્યું ઘર સારૂછરે
 દીના વીના અંધારા ઘરમાં, શો દેખે અંધાર; સુ૦ ૩
 સરવે અંગે સાચુ તાચુ, નાવ નીન બતાવ્યુછરે;
 પાણ તેમાં એક છીદ્ર પકડું તો, તરીને વેડે આવ્યુછરે; સુ૦ ૪
 પરમેશ્વરનું બાહાનુ પકડે, શીયળ ન પાળે સાચુછરે;
 કવાય પીએને કરા ન પાળે, તો જીવ્યાનુ કાચુ; સુ૦ ૫
 મુન્ય દાન કે પ્રાર્થનાવી, જારી પાપ નહી જશેછરે. ૧
 સાંચ શીપારશ દેશ ન ચાલે, પરમેશ્વરની પાસે; સુ૦ ૬
 ને બાળપણથી ઘડાપણમાં, બાંપણ જોડુ મળશેછરે;
 બુઠાંપણ આપણને આવે, તો પણ તે નહી દગશે, સુ૦ ૭
 શીયળ થકી સપુરાણ થાશે, પરમેશ્વરની પ્રીતીછરે,
 દક્ષપતરામ કહે દુનીયામાં, મુખદાયક શુભ નીતી. સુ૦ ૮

સ્ત્રીને ભાગ્યવા વીશે ગરબી.

તમે ભણો ભણી ભાત બાઈ હિંદુવાણી.
 રહો સુખી દોન રાત બાઈ હિંદુવાણી.
 જ્યેથી કુટ બુદ્ધિ જાય બાઈ હિંદુવાણી;
 સ્થીર સારી બુદ્ધિ થાય બાઈ હિંદુવાણી;
 રાખો સંપ સગા માંડ બાઈ હિંદુવાણી;
 નહી કલેશ કરો કાંઈ બાઈ હિંદુવાણી;
 સુખ સતમાં સદાએ બાઈ હિંદુવાણી.
 ગુણવંત એમ ગાય બાઈ, હિંદુવાણી;
 શીખો સારા કામ કાજ બાઈ હિંદુવાણી;
 વધે લોક માંહે લાજ; બાઈ હિંદુવાણી;

(૧૬)

તણ પીયરમાં પ્રાતી બાઈ, હીંદુવાણી;
રહો સાસરે સુરીતી બાઈ હીંદુવાણી.
કોઈ કરે સારો બોધ બાઈ હીંદુવાણી;
સુણી કીછએ ન કરોધ; બાઈ હીંદુવાણી
જાને અકલ અભેવ બાઈ હીંદુવાણી;
હમપત કેરો દવ બાઈ હીંદુવાણી

સાત વારના વખાણુ

ભણ્યે ભાવે ભગવાનને,
તણ્યે તુચ્છ સગાય.
સણ્યે સામગ્રી સર્ગની
હણ્યે આપણ કે હાથ. ભણ્યે ભાવે ભગવાનને ૧
આદીત ઉગ્યો આકાશમાં,
કોઈ જન કેહ્યો આર તાર;
જુદો જરૂર ન જાણીએ,
મતજબ મુરજ સાર. ભણ્યે ભાવે ભગવાનને. ૨
સોમ સરીખા શીતળ બને,
ધોમ ધખંતા જેડ હોય;
સમજાણ પામે ને શાસતી,
કહેશ ન પામે દીન કોય; ભણ્યે ભાવે ભગવાનને. ૩
મગગ ચાહે સઉ મનુષ્યાનુ
આપણુ મંગલ થાય,
નરેશ નરણુ ફળ પામીએ,
એવું સમણ્યે સદાય; ભણ્યે ભાવે ભગવાનને. ૪
પુત્ર જન પુત્રી અતી સુન્દરી,
કરી શુભ રીતી વીચાર

પ્રીતી રાખે પરીપ્રહમાં;
 ને છે જગતે કરતાર. બહુએ ભાવે ભગવાનને. ૫
 ગુરૂજન ખીને ગુણ આપતાં,
 જરીએ કરીએ નહી શોક,
 ધરીએ વિદ્યા નીત નીત નરા.
 ફરીએ હરીએ નહી ક્રોધ; બહુએ ભાવે ભગવાનને. ૬
 શું કરવા લડીએ લોકથી,
 ચડીએ પાધરી પાટ
 ઘડીએ દીવસે નવ ખેલીએ,
 ઘડીએ વીધાના ઘાટ, બહુએ ભાવે ભગવાનને ૭
 શનીશ્વર રૂઢીએ હરી સ્મરણમાં,
 તેવી રાખીએ દેવ;
 કઠાણ સમે આવે કામમાં;
 દસપતરામનો દવ. બહુએ ભાવે ભગવાનને ૮

ભુંડી ભારજી વિશે ગરબી.

ભાઈયો નેની ભાજી ભુડીરે તેને પીઝ અંતર ઉડી;
 ભાજ તણને લલઈ કરે નીત, ભાજવા લોક ભરાય;
 સારામનુષ્યાનાઘરનું વગેલાં, ભાંજું જગતને થાય; ભાઈ ૧
 નેમ ખીલાડી ઉંદરને જીવે; જેમ નાથ સામા કીનેનેજી.
 પગ થકી પ્રગટે માથા લગી, એવાં વાંકા કાઢે વેણ; ભાઈ ૨
 ચાર ઘડી પેઉ ચઉટે ટળે, ત્યારે સુખ ખને ને થાય;
 ઘડીએ આવીને ધેર એસે ત્યારે, શેરલોહી મુકાય, ભાઈ ૩
 પોટેર ચઢે દીન પોરોડીને ઉઠે, ચેપે લડાઈના આલ;
 ને લડતર કોઈ ન જડે નો, પડનાજે પોતાના ખાજ ભાઈ ૪
 એક કરા કદી સ્વામી સંઘાતે; ઝગી ન જોડે વાત

(૧૮)

ધુમાકાની પેઠે ધુંધવાની, રહેરોસભરી દીન રાત. ભાઈ
પેઠે થકી તેા ધમીજ પેતામાં, સમજાયુ જાગે સદાય;
દેવે ધાકેતો મનુષના મુખની શિખામણુ થાય; ભાઈ ૬
પડીત ખાસ ભણિલ પુરાણી, મેઠી સભામાં મનાય;
માન તણ મુરખીના મોહકાના, તેજ દુકારાખાય; ભાઈ ૬
જેને વીતી હોય તે નર જાણે, આણે ખીજ અહંકાર.
કાઠાપણુનો ધનવંતકહે, કોઇગરવ ન કરશે લગાર; ભાઈ ૮
દુષ્ટ નર વિશે ગરખી.

કહું નર દુષ્ટની કાણીરે, મુણિ સઉ રનેહજ આણી;
મોડું વેરેલું કામ મુધરે કે, બગડે એ માણસ માત્રની રીત.
એતે કરયું તે પાધરુ જાણે, નારીને મારે નીત કહુ ૧
સામુ નાણુંદ દરાણી જેડાણીના, સાચા જુડા મુણી બોલ
વાંક વિના વનીતાને તજે તો, તે નરખરનેતોલ; કહુ ૨
કાગડે ઘેરું ગુડ કરે જેમ, ગોરી સદા ગભરાય;
ધરનાં કરેસી દેશ ધણેરો, તેથી જુદા નહી થાય, કહુ ૩
સાસરીઆની સાથેલડી કાડે, રાંડ ઉપર તે રીસ;
સારામાણસની શીક્ષા ન માને જેનેરૂઠ્યા જગદીશ, કહુ ૪
માનનીતુ અપમાન કરે નીત, ગાએ નડારી માખ;
તુછ ગણે તીરસ્કાર કરે તો, તે નરનું મોં ખાળ. ક.
સમજુનો ટઠો તુરત ટળે, દોઈ ઘરકું આવી કહે ઘેર;
છોડું કહે કે આકુ જુવે, તેનો પાર ન આવે શીપેર કહુ.
પોતેતો ખાય ખીએ ઘણું સારું, ન વસ્ર ધરે શુભ રીત
નારીને આથે નિત્ય નહાડું, કહે કેમ પ્રગટે પ્રીત. ક.
સ્વાગી સાંભળતે વાંક વીના; આવી કામનીનેલડે કોય;
સારી રીતે સમાધાન કરે નહી, હિજડા જેવો હોય ક.

[૧૯]

પાંચરીયાં પટકળ ન પુર, તો સ્વામી કરે સંતાપ;
કહે ધનવંત એ કંથ સ્વરૂપે; પેલા જનમનુ પાપ. ૬
દેશીઆને ઊધમ કરવાના ગરેબી.

કોઈ કાજ કરો રાજ નવજ આબુ છે હનર નરેશનુ;
મર્યાદા ગઈ પરદેશી હાથે.

એ મોટી ભુલ તમે માંધે,
તમે સંપ ન રાખ્યો કોઈ સાથે

દેશી મીત્રો દુઃખ સરવ ટાળોરે આપણા દેશનું ૧

આ વખત જુઓ તમે વિચારી

નીરધન થઈ બેઠાં નરનારી;

કાંઈ ધુળ મળ્યા ધધારી,

દેશી મીત્રો દુઃખ સરવ ટાળોરે આપણા દેશનું ૨

તમે દીવસો સુવું દુર ધરો,

દોલ બોલી ખુબ વિચાર કરો;

હવે જાણ તમે કાંઈ જુગતી કરો,

દેશી મીત્રો દુઃખ સરવ ટાળોરે આપણા દેશનું ૩

તમે સર્ગ કુટબમાં સંપ કરો,

વળી દેવાદાર થતેજ હમે;

તમે નિત્ય ઘટાડો નાશ વરો.

દેશી મીત્રો દુઃખ સરવ ટાળોરે આપણા દેશનું. ૪

ધન મળતે તુરતજ ગરવ છાંડો,

તમે મોટાં કારજ નવ માડો;

તમે પાણી પેહેલાં શીદ રાંડો,

દેશી મીત્રો દુઃખ સરવ ટાળોરે આપણા દેશનું. ૫

વિધાનો સ્વાદ સદા ચાખો.

(૨૦)

મન ઉઘમમાં અહોનીશ રાખો,
શાદુલાગ્ય લખ્યું થાસે ભાખો,
દશી મીત્રો દુઃખ સરવટાજોરે આપણા દેશનું. ૬

પડતર જમીન તે ખેડાવો,
ઉગશે જો ત્રણ વખત વાવો.

નીર ઉઘમી ઉઘમમાં ભાવો;
દશી મીત્રો દુઃખ ટાળોરે આપણા દેશનું; ૭

અદાલત અરજી અગસાવો;
બુચ્યાઓને સાંચ ન સુંપાવો;

નાતીલા પાસ કરો દાવો,
દશી મીત્રો દુઃખ સરવટાજોરે આપણા દેશનું. ૮

પરદેશી હુનર પ્રગટ હરો.

સંચાને જત્રો શીદ કરો;

દસપતની વિનતી દોલ ધરો,

દશી મીત્રો દુઃખ સરવટાજોરે આપણા દેશનું. ૯

મુઘા પછવાડે ન રોવા વિશે. ગરબી.

રાગ ધોળ.

વાલાની વાસે રાગ તાણી નવ રોણું

જેથી નેને જાંબ ન ઉપરે, છામાં સમજી જોડરે;

વજની વાસે રાગ તાણી નવ રોણું

જોતીજોતી કહ્યું ગરુડને, કહે રડે ને કોઈ;

મગન રને માહા દુઃખ, ઉપજે, ધરે નોસાસા રોઈ;

વાલાની વાસે રાગ તાણી નવ રોણું. ૧

હોટ વળતે ચાંચુ ઝરે, તે નંમચર પાછે પરાણે;

રેરવ માહા રેરવનાં દુખથી, એ દુખ અદક નાગે;

વાલાની વાંસે રાગ તાણી નવ રોડું. ૨
 કાંઈ છાતી કુટે શીર કુટે ચુટે કેશજ હાથે.
 એ સઘળી પરી પુરાણ પાઠા મરનારને માથે;
 વાલાની વાંસે રાગ તાણી નવ રોડું. ૩
 લોક વખાણે કે ન વખાણે, તે સહ સાંખી રહીએ,
 એ હૃદયમાં હેત વધે તો કુખ તેને શીદ દધએ;
 વાલાની વાંસે રાગ તાણી નવ રોડું. ૪
 શતરૂતા સંપુરાણ હોય તો, રડો કુટો ન વિચારો;
 જીવતાં વેર વળી ન શકે તો મરતાને વળી મારો;
 વાલાની વાંસે રાગ તાણી નવ રોડું. ૫
 મુઠયા થકી જો કાંઈ દષ્ટિતો. કુટો લેઈને પાણી;
 શા માટે તમે કુટી શરીરમાં રાગ ઉપાધી આણી;
 વાલાની વાંસે રાગ તાણી નવ રોડું. ૬
 એવી શાલા મેલો અળગી, વળગી રહે માં વેહેમે;
 તોહી મુખ ઉપજે એ જીવને, પુન્ય કરે કાંઈ પ્રેમેરે;
 વાલાની વાંસે રાગ તાણી નવ રોડું. ૭
 રોશો પાણુ તેને નવી નેશો, ખોશો આંખ તમારી;
 દલપતરામ જુદે દીક્ષ સોધી, માનો સિક્ષા મારી,
 વાલાની વાંસે રાગ તાણી નવ રોડું. ૮

શિયળનું ઘોળ

[શિયળ એટલે બચલિચાર અથવા છીનાળું નકરવા વિષય]

બહુચર ભલે આવીયાં એ રાગનું.

સગો સમજી સકળ નર નાગીચો,
 મેટો મીયળ તાણો મિત્રામ, શીયળ પાણો મનેહરી;
 ને કોઈ રોડું ન રી રોડું મનેહરી.

સરવે સરજી મનરથ થાય	શીયળ પા. ૧
સોના રૂપાની શોભા ન સમજીએ,	
શોભા સરસ શીયળ શણગાર.	શીયળ પા. ૨
જોવાં નકટાંને બુશણ નાંખીયાં,	
એવા શીયળ વીના નરનાર,	શીયળ પા. ૩
વધે લજ અધીક ઠીક લોકમાં;	
પર લોકમાં મુકતી પમાય.	શીયળ પા. ૪
કુખ સંપત્તી શીયળથી સેવીયે,	
રીઝે જગ કરતા જગરાય.	શીયળ પા. ૫
માટે શીયળ સરવ રીતે સાચવે,	
તજ્જે કામી હરામાંનો સંગ.	શીયળ પા. ૬
જરીએ ડરીએ નહી મરણના ડર થકી	
ભારે ડરીએ શીયળ થતે ભગ.	શીયળ પા. ૭
તણ લાજ બે અદબી ન ધોસીએ;	
નહી ડોસીએ મદ છક માંય	શીયળ પા. ૮
નોચો નજરે સરજી રીતે ચાલીએ;	
હાંસી ગરીબી કરીએ ન કાંઈ.	શીયળ પા. ૯
કાંઈ આંખે ફરે જે કાંઈ કાતરા,	
તેનું કાંઈએ માટીમાં મુખ.	શીયળ પા. ૧૦
તજવી સેવ્ય નીત્ય તેહની.	
જેને લજવી જનેતાની કુખ.	શીયળ પા. ૧૧
ભણકું ગણકું તેનું ધન્યજે,	
જેને કુખને લગાડએ ન હાથ.	શીયળ પા. ૧૨
જાણી ગણીને શીયળ ન સાચવે.	
અન્ય ભણુદરમાં ઉડી આગ,	શીયળ પા. ૧૩

હૃદય કુટા બોલે બોલે હાંસીએ,

દબી હાંસીને નાશીએ કુર.

શીયળ પા. ૧૪

શિક્ષા મુંઢર દક્ષપતરામની;

જાણી કામની શીખો નરૂર,

શીયળ પા. ૧૫

લગનમાં ફટાણાં ન અવા વીશે ગરબી.

ધોળકામાં ધરમશી કુત્તો મેલ ડમર ગાને. એ રાગનુ

આવો સઘયર બાઈ બેનડી ગાઈએ ગીત રૂપાળાં;

મંડપમાં મેલા દીવડો લસાં થાય અન્નવાળાં. ૧

આજ ઘડી આનંદની, આજ રજની રૂપાળી,

સોનાનો સુરજ ઉગીયો, આજ દીવરા દીવાળી. ૨

ગઈએ ગાત લસાં લસાં વેવણોને હુરાવીયે;

બોલ બે અદબી ન બોલીએ, નેધીજાત લગ્નરીએ. ૩

ફાળી નાગીના કુળની, એતો ગાય નઠારૂ;

આપણુ ઉત્તમ કુળનાં, નહી ગાઈએ નઠારૂ. ૪

જાત્યને ભાત્યનો જાણીએ, બોલ બોલે ને ઘડીએ;

બોલે નઠારૂં તો નાયકા એમાં અઘાં ન પડીએ. ૫

ઉત્તમ જાતની ચોરનો ખોટું ગાતાં લગ્નવાશે;

મધ્યમ જાતની માતની, ગાતે મરકરી ગાશે. ૬

મરકરી પણ મરજદની, આપણી એમ ન બોલો;

નરૂર ફટાણી હોય જો, કહું એટલું બોલો. ૭

વેવાણને કરો પાદરી ગાંઠ પુંછડે વાળો;

વેરાગી કહીએ વેવાઈને કાંધે કાંમજો કાળો. ૮

એથી અઘીક વિધે બોચરે નીચી જાતનાં લગવાં;

બાપ ભાઈ ભડા સાંભળે નેના વેચાના ભડવા. ૯

ધીક પડ્યો અવતાર એ રાખ્દ શું કહીએ જાલ;

કામની નહી એતો કુતરી, મરદ નહી એતો માલ.

મોરી શીખામણુ ગાઈએ નેથી રામજી રીઝે;
દસકત દસપત રામના, દીવમાં લખી લીજે. ૧૧

સંપ વિશે ઝરખી.

દશમાં સંપ કરોરે સંપ કરો, હાર ને કાંઈ સંપ તણને
સુખ માગે, તેના સુતેલા શતરૂ ભગે;

દશમાં સંપ કરોરે સંપ કરો. ૧

હારે તણ સંપ લડા લડી આવે તેમાં તુરત ત્રીજાને
ફાવેરે, દશમાં સંપ કરોરે સંપ કરો. ૨

હારે ને કોઈ વીધા જગીન સાડુ લડતી રાજ યોઈને
રઘા હવે રડતારે દશમાં સંપ કરોરે સંપ કરો. ૩

હારે હજુએ હાથે નિવારી નહી જોશો, ખરખાત છે
હાથમાં તે યોશારે દશમાં સંપ કરોરે સંપ કરો. ૪

હારે તમે ટંટા ધરમના ઠાળો, જે જે પ્યારે લાગે તે
ધર્મ પાળોરે, દશમાં સંપ કરોરે સંપ કરો, ૫

હારે છગ દગા કપટ દા છોડી, આખા દેખની થઈ
આખરૂ થોડીરે દશમાં સંપ કરોરે સંપ કરો. ૬

હારે કરી સંપ કાંઈ હુનર કડાવે, દેખની વખત ફેર
વાવોરે, દશમાં સંપ કરોરે સંપ કરો. ૭

હારે કેઈતું સાડુ દેખીને શીદ દાડો, તેને ખુણડી ના
રવા ન પાડોરે, દશમાં સંપ કરોરે સંપ કરો. ૮

હારે માનો દસપતરામની વાગી, પક્ષ માત વિના સત્ય
પ્રમાણીરે, દશમાં સંપ કરોરે સંપ કરો. ૯

કેફ ન કરવા (વિશે ઝરખી.

તજે તમે કેફ કરમ કરવું,

નેથી થાય મોત વિના મરતુ તજે તમે કેફ ૧

નથી એમાં સ્પાદ કરો સારો,

વિવેકની નજરથી વિચારો.

કુખી થાશે કેકેનો કરનારો. . . તન્ને તમે કેકે ૨

પીણે જે જન મદીરા તાડી,

તેનાં ફળ દેશું દેખાડી,

હવે પદ્ધતી દરો પાડી.

તન્ને તમે કેકે ૩

અકીણથી કંઈક મયા ઉડી,

ગુમાવી ગાંઠ થકી ચુડી;

મુખા દુખ દરીયામાં છુડી.

તન્ને તમે કેકે ૪

મુરખને મુરખ મળે સંગી;

લીલાંધર ભાંગ પીએ ભંગી;

અકલ્પ હીણા તે અડખંગી.

તન્ને તમે કેકે ૫

મદર કે માઝમ જે ખાશે,

જરૂર અકલ્પ તેની જશે;

સારા સારા લોકમાં નિંદાશે,

તન્ને તમે કેકે ૬

પીએ કાંઈ ગાંઠે ગુણી જાણી,

ધુમાડો એવે બળ આણી;

એની તો અકલ્પ વેચાણી.

તન્ને તમે કેકે ૭

તે સરવે રોગ કરે તનમાં,

અમે સાંભળ્યું વધદા જનમાં;

મેટો તમે માની લેજો મનમાં.

તન્ને તમે કેકે ૮

ત ખાશે પાક કદી ખીતે,

જેથી અતુરાઈ ઘટે ચીતે;

રહેજો રૂડા માણસની રીતે.

તન્ને તમે કેકે ૯

મલ્લ થકી દીલમાં નો ડરીએ;

[૨૬)

કદી કોણું કરમ નહી કરીએ;
 શીખામાણુ સારી રૂઢ ધરીએ. તન્નેતમે કેફ૦ ૧૦
 ખનાવી ગરબી બહુ સારી,
 સુણી જે દસે પિસારી.
 તેના મુખ ઉપર પેઝરી. તન્નેતમે કેફ૦ ૧૧
 વારે વારે શું કહીએ વાર,
 સ્નેહ કરી કહુ છુ. તમ સાર;
 માનો દસપતરામકે' કહ્યું મારું. તન્નેતમે કેફ૦ ૧૨
 ગરબી ૧૭

કેફીની સીને પસ્તાવો તે વિશે
 મા મુજને કેમ દીધીરે કેફી કથને,
 મહાડી શોધ્યા કીયા જન્મના વેરન્ને.
 જન્મ સમે નવ આણી મારા અંતને.
 ગળથુસીમાં ઘોળ ન પાયુ ઝેર ને. મા મુજને ૧
 હોરે નાંખીરે બળતી આગમાં,
 ઉગરવાનો નથી હવે ઉપાય ને.
 બોમવલુ દુઃખ લખ્યુ મારા ભાગ્યમાં,
 રજની દહાડી રડતે વીતી જાય ને મા મુજને ૨
 આવરદા મારી અતી લાંબી યદ,
 તરામ નહી જે તડકે તોડ્યો જાય ને;
 કરમ તણી કાણી ક્યાં જાય કહી;
 છાંવ કવાની કવા વિશે સમાય ને, મા મુજને ૩
 શું કરવું છીરીર આ સંસારમાં,
 હાથે મરૂ તો આત્મ હત્યા થાય ને;
 સાત જન્મ પામું શોક અપારમાં;

પાર ન આવ કરતા કોઈ ઉપાયજો. મા મુજને ૪
 રમણ ને જમણુ તે મુજને નવી ગમે;
 માથે ઉઝ્યા દુઃખનાં મોટાં ઝાડ જો;
 એ દુઃખથી છોડાવે મુજને આ સમે;
 પુરાણ માનુ પરમેશ્વરનો પાડ જો; મા મુજને. ૫
 ફરી જન્મ ધરણુ ત્યાં મુખ પામણું.
 આ અવસરતો જોજો ગયો અવતાર જો;

હૈયું કઠણ રાખીને હીમત રાખણું,
 ભાગે લખીયો દેવે આ ભરથાર જો. મા મુજને ૬
 પાપ નથી કીધાં મે આનંદ આ પજો,
 મગદી આવ્યાં પેલા લવના પાપ જો,
 સોખ સખ્યા દેવે તે ઠાળ્યા નવ ઠજો,
 કરમ કરે તે ન કરે માને જાપ જો, મા મુજને ૭
 દીક્ષમાં એમ સમજીને દુઃખ ન માનણું,
 રાખુ હૃદયમાં કેના ઉપર રેશ જો;
 લવ પેલે કીધા તે ભોગવી છુટણું,
 દક્ષપતના સ્વામીને ન દેવો દેશજો.

કેફીના ધરના રેવાલ: ગરબી ૧૮

કેફી સધયર જોનાં કંથડોરે, તેના પુરાણ પાપ;
 મનમાં ઉદારી મદે નહી,
 હરિ તપે તનડામાં તાપ; કેફી ૧
 એવો દીસે અજખામણોરે જાણે છરના ઠજોસ;
 આડા ખોલે અફીણીઓ,
 હરિ એના ગાત્ર ગજોસ; કેફી ૨
 એક ઠકા નહી આખરે; પીઠયો ચાટાનો ચોર;

- દાહાડી દાસએ દરબારમાં,
હારે પુઠે લોકોના સોર; કેફી૦ ૩
- અપોચીઓને ઘણા આગસુરે,
કાંતો ભિલે કાં ગાય, રણવાની શક્તિ રહે નહીં;
હારે રબડુ રડાનુ ખાય. કેફી૦ ૪
- ખારેથી આવે એ બકજારે,
હીણા દખાણ હાડ; ખુણે હાળીને પડે ખાટસો,
હારે બાઈરી છાંયાનો કાળ; કેફી ૫
- બાળકને ખાયા નહીં બાળરીરે,
ચોટા પ્રગટે ઉકાંદ, છતે ધણીએ બાળે છાતડી.
હારે વેઠે રંડાપો રાંડ; કેફી૦ ૬
- લાજ હીણો લેણે નહીં કે, જાશે તરણાથી તોલ;
તેજા અફીણના દોરમાં,
હારે ખાલે ભુડિયા બોલ. કેફી૦ ૭
- કોઈ કોઈ વખત થાય કેફીયડીરે,
હુંમાં ફુગે હેરાન તોએ શીખ દસપતરામની;
હારે ફરી ઘરે ન કાન, કેફી૦ ૮
- સજ્જોએ કેફ કરવાનો વિચાર ન રાખવો; ગરબી ૧૯
સજ્જત લોક વિચરી, સારો શિખામણ મન ધરીએછ
જેમ તેમ મુખમેલાણે, લેધી દીલમાં નહીં ડરીએ,
કેફ ન કરીએછ૦ ૧
- તાળી પાળી દોડ દખાડી, કહુણું દાહાડી દાહાડીછ
ગાડે વેળુ તમે માનો તો, તજજો દારૂ તાડી. કેફ૦ ૨
કેફ કરવાથી ઘટશે બાઈ, ચીતમાંથી ચતુરાઈછ;
ધન ખરચી સેરી લુચાઈ, મોટી એ મુરખાઈ, કેફ૦ ૩

લાજ ઘટેને કાજ ન સુધરે, એમ ન વીચારે અધોજ
 સાર નથી એમાંકાંઈ અંતે, ઘર ખોવાનો ધંધો; કેદ ૪
 વેદ પુરાણ કુરાન કીતાબે, ને ને દેત તપાસીજ;
 એ લક્ષણ તજવાથી મગશે, સઘળેથી શાખાસી; કેદ ૫
 કાજ મુલાનો મત્ત એછે. મત્ત છે અધ્યાત્મનોજ;
 હિંદુમાં ગાહત્યાથી, પણ દાસ ધણા દારૂનો, કેદ ૬
 દારૂ સારૂ મારૂ તારૂ, ચોર્યાનું ચિત્ત થાશેજ;
 કોઈક સમે સાંકઠામાં આવી, જીવ તેમાંથી જશે; કેદ ૭
 વસ્ત્ર તજીને લાજ પિનાના, ખરતી રીતે રખડશેજ;
 કડે ધલપત કરમાં દીવો લઈ, કોઈ કુવામાં ન પડશે;
 કેદ ન કરશેજ;

કેદના અવગુણ ગિસે, ગરબી ૨૦

કેદી લોકો કેદ તણા અવગુણે કહું કેટલા.
 નીરલજ નરછે કેદ તણા, કરનાગે જગમાં જેટલા.
 આ જગમાં જે નર કેદ કરે,
 તેના તનમાં રોગ અનેક ઠરે
 તેની નીકે જગમાં લાજ નરે
 કેદી લોકો કેદ તણા અવગુણે કહું કહું; કેટલા ૧
 તેના બાવક બાજરીને રડશે
 તેને લેહણાવણા નીત લાડશે,
 પછી ગમરાઈ બાજરીને લાડશે,
 કેદી લોકો કેદ તણા અવગુણે કહું કહું કેટલા ૨
 નાત્ય નવસી ફરીયાદો થાશે,
 કપડા હરરાગે વેચાશે;
 કેદી સરકારે દારાશે.

કેફી લોકો કેફ તણા અવગુણુરે કહું કંટણા. ૩
 બે ભાન થઈ બુલો ભમશે,
 નરશી જગ્યામાં જઈ રમશે.
 અભીમાન તણ ગાળો પડમશે.
 કેફી લોકો કેફ તણા અવગુણુરે કહું હું કંટણા. ૪
 તેને ઘર ધંધા નહી હાથ ચડે,
 તેની બુદ્ધિ જાશે કેફ વડે;
 તેને રસ્તે સીધા નહીં જડે;
 કેફી લોકો કેફ તણા અવગુણુરે કહું હું કંટણા ૫,
 એવો અઝલ હીણો કોણુ હશે.
 ધન ખરચીને દુખર્ષીઆરો થશે,
 ઠાણુ મરવા સામે પુર જશે,
 કેફી લોકો કેફ તણા અવગુણુરે કહું હું કંટણા ૬
 નથીરે એમાં સ્વાદ કરો,
 કેફથી ઉત્તટા હરાન થશે,
 વળી મરીને જમને હાથ જાઓ,
 કેફી લોકો કેફ તણા અવગુણુરે કહું કંટણા ૭
 તમે વીગતેથી વીચાર કરો,
 વળી પરમેશ્વરથી કાંઈક હરો;
 દલપિતની વીનતા દીસ ખરો,
 કેફી લોકો કેફ તણા અવગુણુરે કહું હું કંટણા ૮
 કળી કાળમાં કેફીને ચેતવણીની ગરબી ૨૧
 એક કાણુ કહું છું કળીકાળનુરે લોલ.
 મેઠા અંધરમ વીકળાળનુરે લોલ. ૧
 જે કો લંકાના વાણી મધુ પીવતારે લોલ.

આજ થયા છે આવી જીવતારે લોલ.	૨
ઉપર વેશ તે ઉંચા વરણનારે લોલ;	
આહાર કરે તે કુંભ કરણનારે લોલ,	૩
સારાં વસ્ત્ર ભણીને ભુક્ષાં પડેરે લોલ;	
રસ્તો છોડીને રતના ચડેરે લોલ.	૪
ઊંચો વચણ કરમ નીચું કરેરે લોલ.	
નામ શીવ સકતી તણું ધરેરે લોલ.	૫
નેનો સ્પર્શ થએથી નાહાવું પડેરે લોલ.	
કેપેશો મધુ તે દવીને ચહડેરે લોલ.	૬
નેમાં માંસથી દાપ મોટો રહેરે લોલ,	
તેવું પીવામાં પુન્ય છે કહેરે લોલ.	૭
એનો વેદના વધરી નાવણ વંશનારે લોલ,	
કાંતો કુટુંબી કેહેશો કરાનારે લોલ .	
બહુ જીગતી સાવે છે જીકુ બોલવેરે લોલ;	
બોળા લોકાને ઘણા બોળવેરે લોલ.	૮
કેશો એક પુરાણે વાત છે કહીરે લોલ;	
મધ પીવામાં પાપ છે નહીરે લોલ.	૯
જીકા રલોક ખતાવે મધુપાનનારે લોલ;	
સમજાવે જીવ અજ્ઞાનનારે લોલ.	૧૦
જે કોઈ કુષ્ટ કરમ એકે આચરેરે લોલ,	
માત્રીક નામ તેનું ધરેરે લોલ.	૧૧
નીચ વરતુર્મા નીચપણું જે હનુરે લોલ,	
તીરથ કરાવે નામ તેહનુરે લોલ.	૧૨
ગ્રંથ વાંચે સભામાં શુદ્ધ ધરમનારે લોલ,	
દીક્ષમાં ભરેલું કુષ્ટ કરમનારે લોલ.	૧૩

- તેમાં નામ ધરાવો દેવી બાળનુરે લોલ,
કરમ કરે તે ચંડાળનુરે લોલ. ૧૫
- બોળા લોકો બોળાશો નહીં ભરમમાં રે લોલ;
નથી એ વાત કોઈ ધરમમાં રે લોલ. ૧૬
- એવા દેવોની વાત માનસો નહીં રે લોલ,
વાતો એ વેદમાં નથી કહી રે લોલ. ૧૭
- એણું કરણું તે સારૂ કોણ જાણુશે રે લોલ,
વાદ સભામાં કોણ તાણુશે રે લોલ. ૧૮
- માય હત્યા ગડ માંસ પાપ છોડું છે રે લોલ,
તેથી મદીરા પાપ મોડું છે રે લોલ. ૧૯
- એવી રીતે લખીયું છે શાસ્ત્ર સરવમાં રે લોલ;
અજ્ઞા નથી તે પાપ ગરવમાં રે લોલ.
- કહ્યું માનીને દસપતરામનુરે લોલ,
કરણું ન કામ હરામનુરે લોલ. ૨૦

કેફીની બધીની મહીના ગરબી.

કરતક મહિને કેફી જેના કંથરે સાહેલી.

મા એ અબજાના રૂપનો નાવું અંત સાંભળ સાહેલી;
દીવશ ઘટેને રજની મેઠી યાશે રે સાહેલી;
આ કેફીની અબજાના કેમ દીન જાસે સાંભળ સાહેલી,
હીમાળાનો શીતળ વાયું વાયે રે સાહેલી,
આ એ મહીના એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી.

૨ આ માગશર મહીને સુખ પામુ શી પેરે રે સાહેલી;
આ કેફીડે તો માંડ્યો અકરા કેર સાંભળ સાહેલી;
આ ઉપર પારણની વાત કશી નવ જાણુ રે સાહેલી;
આ બાઈ મહે નીંજા પાપણી કમળી સાંભળ રે સાહેલી

પડ્યો રહે કાંઈ કેફી રક્ત માંયરે સાહેલી.

આ એ મહીના એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી

૩ પોસે તો ઘર વેચી બેઠા પાપીરે સાહેલી;

આ પીયર જવાની રજા વહુને અપી સંભળ સાહેલી

જેણે મુળને પરણાવ્યું એવું પાપરે સાહેલી,

આ પેલા લવતાં દુરમન માને અપ સાંભળ સાહેલી;

એ રતમાં સાસરે જવું સૌ ચાહેરે સાહેલી;

આ એ મહીના એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી;

૪ માહા મહીનામાં બેલે લોક વસંતરે સાહેલી;

અતે દુખાણી કેફીઠો જેનો કંઈ સાંભળ સાહેલી;

વન પક્ષેવ્યાં આંખે આવ્યો મોહારરે સાહેલી,

આ દુખાણીને સુખ નથી આણુ કે પોહાર સાંભળ સાહેલી

ભર માન સુણી પીડ મળવા મન યાયરે સાહેલી,

આ એ મહીના એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી;

૫ કાગણમાં નર નારી બેઠે ભાગરે સાહેલી.

આ કેફીની અખજાને અંતર આગ સાંભળ સાહેલી;

રમે જમેને હસે મળી નરનારરે સાહેલી.

આ કેફીની પરણી પાય માર સંભળ સાહેલી.

જેવું ને રોજું ઘર ખુશ માંયરે સાહેલી.

આ એ મહીના એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી

૬ અંધતરમાં કેમ ધીરજ રાખુ ચીતરે સાહેલી;

આ કેફી કરે કેફીઠો નીતને નીત સાંભળ સાહેલી;

એ પરમેસ્વર કેમ આવો વર આપ્યારે સાહેલી,

આ એ વરથી ભલો રંગપો સાંભળ સાહેલી,

લેહે ભાગાણી ફરીગ દો યાયરે સાહેલી.

આ એ મહિના એવી રીતે કેમ જન્ય સાંભળ સાહેલી.

૭ વેલખતે આવ્યો મહિના વધરાખરે સાહેલી;
આધામધ એ દીલ માયખીને રાખ સાંભળ સાહેલી;
ચુરજ તપે તો છતર આકુ રાખુરે સાહેલી.

આ દીલ દાઝે તે કોની આગળ દાખુરે; સાંભળ સાહેલી
રજની ઘટીને દાહાડો મોટો થાયરે સાહેલી;

આ એ મહિના એવી રીતે કેમ જન્ય સાંભળ સાહેલી

૮ જેઠે તો જીવલડો જાળવા લાગ્યેરે સાહેલી,

આ કેફીની અખજાનો આનંદ ભાગ્યે સાંભળ સાહેલી
પગ દાઝે તો મોજડીયા લઈ ધારૂરે સાહેલી,

આ કાળજકું દાઝે તે કેમ કરી ઠારૂ સાંભળ સાહેલી;
કેફીડાને કેઈ કહે ન સમજાય સાંભળ સાહેલી;

આ એ મહિના એવી રીતે કેમ જન્ય સાંભળ સાહેલી,

૯ અશાડ ચહુડી આવ્યો એ ધનધારરે સાહેલી;

આ મોટો હરખ ધરીને ભોલે મોર સાંભળ સાહેલી,
કેફિ કંથ ખધિખાનામાં માહાસેરે સાહેલી;

આ પરણેલીના દિલમાં એ રત સાતે સાંભળ સાહેલી,
મેલીધરા વિધવિધના અન વપાયરે સાહેલી;

આ એ મહિના એવી રીતે કેમ જન્ય સાંભળ સાહેલી;

૧૦ શ્રાવણમાં મેં શિવ પુજા નહિ કિચિરે સાહેલી

આ દેવે મુજને કેફિને કર દિધો સાંભળ સાહેલી;
ચિત્ત ટળે તો વ્યસની જુડો ચોરરે સાહેલી;

આ એ સગપણ કરનારો મરજે ગોર સાંભળ સાહેલી
લાગ્ય વંતી જે પેઉ સાથે મોહાયરે સાહેલી;

આ એ મહિના એવી રીતે કેમ જન્ય સાંભળ સાહેલી

(૩૫)

૧૧ ભાદરવે ભર જોખન એજે જાયરે સાહેલી,
આ કેફીની બાઈરીને કેમ સુખ થાય સાંભળ સાહેલી
નદીએ આવ્યાં પુરાણ જળનાં પુરરે સાહેલી;
આ પેઉ સાંભળતે આગ જળે છે ઉર સાંભળ સાહેલી
માળે બેશી પખીડાં મલકાયરે સાહેલી;

આ એ મહિના એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી
૧૨ દિવાળીના દાહાડા આસો માસેરે સાહેલી;

આ કેફીની બાઈરી તો નિત ઉદાશ સાંભળ સાહેલી;
રમે જમેને ધરે નવા શાગુગારરે સાહેલી,

આ કેફીની નારીને નયણે જળ ધાર સાંભળ સાહેલી
ગુણવંતી મળી મળીને ગરબા માયરે સાહેલી,

આ એ મહિના એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી,
માસ અધિકમાં અધીક પણે થું કહીએરે સાહેલી,

આ પેઉ બંધીખાને એકલા કેમ રહીએ સાંભળ સાહેલી
આ એ વરથી મુજને છોડાવા ધાયરે સાહેલી;

તો દલખતના સ્વામીને લાગુ પાય સાંભળ સાહેલી,
કેફના અવગુણ વિશે ગરબી.

શીખ કહુછું તે સડ સાંભળેરે. ફેલ વિચારે અફીણ
હો લાલ લાલ કસુખા નવ લીછએ.

અવગુણ આઝા અફીણમારે, એથી હોય છે અક્રમહીણ
હો લાલ લાલ કસુખા નવ લીછએ. ૧

મોઠે મેહેલ ચઢીને ખસતારે; અફીણથી એજ થયક
હરરાજ હો લાલ લાલ કસુખા નવ લીછએ,

જે નર બોજન જમતા ભાવતારે;

જરડવા દોડા કા અવને હો લાલ;

લાલ કસુંબા નવ લીછએરે,	૨
વાહન રથ ઘોડાને પાલખીરે,	
આલ્યા પખ પાખા તણ તેહ હોલાલ,	
લાલ કસુંબા નવ લીછએરે.	૩
સ્વતા માતા શરીરે શોભતારે,	
દીઠા તેના દુરખગ દેહ હો લાલ;	
લાલ કસુંબા નવ લીછએરે.	૪
જે નર ચતુર શીરામણી જગતારે;	
નિરખ્યા તે નિંદ્ર લે નણ હો લાલ,	
લાલ કસુંબા નવ લીછએરે.	૫
જે નર ખડુ બુદ્ધિથી બાલતારે.	૬
તે નર ભાષે ભાગા વેણ હો લાલ,	
લાલ કસુંબા નવ લીછએરે.	૭
જેની અતી સંભગ્રાતી આખરે,	
તે નર લોકમાં નિંદાએ હો લાલ;	
લાલ કસુંબા નવ લીછએરે,	૮
જેનું સાચપણું જે માનતારે,	
તે સાચ થતાં સમ ખાય હો લાલ;	
લાલ કસુંબા નવ લીછએરે.	૯
તોપણ સાચ મનાય નહી તેહનુરે;	
સરવે લોક તને વિસ્વાસ હો લાલ,	
લાલ કસુંબા નવ લીછએરે.	૧૦
તે નર દુનિયામાં જીવતો મુવેરે;	
સાડ મનુષ્ય ન ખેસે પાસ હો લાલ;	
લાલ કસુંબા નવ લીછએરે.	૧૧

(૩૭)

ખડુ દુખ છે જોવા ખંચાબુમરિ;
કોઈ દિન મુગતી હોય હાણુ હો લાલ;
લાલ કમુખા નવ લીછએરે. ૧૧

મરવી ઉપર પગ ઘસવા પડેરે,
તે ઘડી આવે મોહડે કીણુ હો લાલ;
લાલ કમુખા નવ લીછએરે. ૧૨

જે કોઈ તજશે વરતુ કેફીનીરે,
રાણ ધારી શ્રી ભગવાન હો લાલ,
લાલ કમુખા નવ લીછએરે. ૧૩

સીક્ષા સુંદર દલપતરામનીરે
સજ્જન સૌ કોઈ ધરજ્યો કાન હો લાલ;
લાલ કમુખા નવ લીછએરે. ૧૪

અગ્ની ૨૩.

શારા ગાણુસે કેફીની સંગત ન કરવી
રાગ ધોળ.

સજ્જન સઘળાએ કેફીના સંગ ન કરવો, ટક.
સમજ કાળા સાપ સરીખો પાપ ખાઈ પરહરવેરે;
સજ્જન સઘળાએ કેફીના સંગ ન કરવો. ૧

દારૂ પીએ તે દધત્ય સરીખો, કદી વિરવાસ ન કરીયે;
ભાંગ પીએ તે બંખીયા જેવો. તેથી વેગળા રહીએ;
સજ્જન સઘળાએ કેફીના સંગ ન કરવો. ૨

પાએ તારીને મેત સરીખો, અફીણ ખાય તે કંઈક વા
ગાંબજોર તે અંડીયા જેવો. તેપણ વલએ તેવોરે,
સજ્જન સઘળાએ કેફીના સંગ ન કરવો. ૩

સંગ કરવાથી અંગ વળમશે, રંગ જશે ખદસાઈ;

મનમાં હશે ઉમંગ ઘણા તે ભગ થશે સહુ ભાઈ;
સજન સઘળાએ કેફીના સંગ ન કરવો. ૪

મથમ અફીણના પછા નહી લે, ઘરનું પાસે ઘાળી;
વળગાડીને થશે વેગળા રહેશે આંખો ચોળી;
સજન સઘળાએ કેફીના સંગ ન કરવો. ૫

સહને સરખા કરવા કોણે, ખાલે વાત બનાવી;
નાક કટે જેમ નાત વધારી, બોજાને ભરમાવાર;
સજન સઘળાએ કેફીના સંગ ન કરવો. ૬

ખશે ઘણા ગુણ ગણે, પીશેને વળી પાશે;
બશે જર ભોળન દુખ થાશે, પછી ઘણા પસ્તાશેરે;
સજન સઘળાએ કેફીના સંગ ન કરવો. ૭

આવા બોધને મેલી ઉઠ્યા, લુચ્યા દુરગુણ લેશે;
સારા સજન સાગીને દાખ બીસારા દશે,
સજન સઘળાએ કેફીના સંગ ન કરવો. ૮

દાખ તજે સતીયથી સાગીને, રોશ ગમેતો રાખેરે;
દસપતરામ દુનિયાં મધે દખે તેણે દાખરે;
સજન સઘળાએ કેફીના સંગ ન કરવો. ૯

ગરબી ૨૪.

ભરથાર વશ કરવા વિસે.

અલબેલીરે અબે માત જોવાને જઈએ. એ રાગની છે.
લક્ષના નહી થાય લગાર કામાણ મંત્ર કસે,

આ મંત્ર કરો ઉચાર વશ ભરથાર થશે. ટેક.

ખાંણ થકી પીઉછ છે પ્યારા, ન્યારા ન રહે નાથરે;
સરવ થકી લાગોછો સારા, હું વેચાઉ તમ હાથ, કાઠી
તન મનમાં રહુ સાજી તાજી રાજી દખુ રાજરે.

ને કહી જાણું કાંઈ કરાજી.

કુખ્યાં દરીએ ઝાઝ કાઠ

૨

માત પીતાએ મોટી કરીને હેતે સાંધો હાથરે;

સુખ આપો કે દુઃખ આપો, તમે છો મસાકના નાથ;

કામાણ મંત્ર કથે.

૩

ગુણ સાગર ગંભીરછોસ્વામી, હું આગુણમરી આજરે

પોતાની ગણી પ્રેમ નીભાવે ખાંહે ગ્રાંતાની લાજ,

કામાણ મંત્ર કથે.

૪

સ્નેહ તમારો જોઈને સ્વામી, જામી મીઠત જેમરે,

ખુશ ખુશી થઈ ન રહી ખામી, પામી પુણ્ય પેમ;

કામાણ મંત્ર કથે.

૫

જલું કરયું ભગવાંતે મારો સફળ કર્યો અવતારરે,

મેઢર કરી મન જામતો આપ્યો તમ સરખે ભરથાર;

કામાણ મંત્ર કથે.

૬

સગાં સરવ તમ સારૂ તજ્યાં તજ્યા સર્ધયર સંગરે;

દાસ્તી સરવની દુર કરી, હું રાચી તમારે રંગ;

કામાણ મંત્ર કથે.

૭

આજ ઉચેને નીચે અવની, અતર નથી આધારરે;

આજ્ઞા રાખુ એક તમારી, છો સુખના દાતાર;

કામાણ મંત્ર કથે.

૮

ને મુંદરીને રીઝે સ્વામી, તો શામે શાણગારરે,

નહીતો તે સાણગાર સરવ છે, આગ્ય તાણ અંગાર;

કામાણ મંત્ર કથે.

૯

દુનીયામાં નર તમને દેખુ, બીજા લાજ ફકીરરે;

તુરંત ગણુંજી તે સધાજાને;

હોય અમીર વજર કામાણ મંત્ર કથે. ૧૦
જળ જંતુને જળ સંગાથે, જેવી પુરણ પ્રીતરે;
પાક પડે જો દુર તરફડે,
એજ અમારી રીત, કામાણ મંત્ર કથે, ૧૧
પાર ન લે પ્રીતે પરણવતાં, સ્થી બેસી એક ઠાસરે
રાત દીવશ કવીતા રચના જો,
રચશે દલપકરામ કામાણ મંત્ર કથે.

ગરબી રથ

રામચંદ્રજીને સીતાનાં ડાગળોનાં ઘેજ
મામેડ મોઘા મુમતુ એ રાગ.
સ્વસ્ત શ્રી પુરી લંકા સોહામાણી,
ન્યા રાજે છે જનક કુમારી, પ્રીતમ લખે પ્યારીને,
રહો અખંડ એવાતન તમ તાણું,
એવી આશીશ વાંચો અમારી
પ્રીતમ લખે પ્યારીને
જોરી દુઃખના જોગ જુદા પડ્યા,
પણ પ્રાણ મારા તમ પાસ,
પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૧
એસુ બાઝ બગીચે કેળંગલે, રહુ તમ વિના અધાક ઉદાશ
પ્રીતમ લખે ૨
તારો સ્નેહ ઘડી ઘડી સાંભરે, તારો ભાવ બુદ્ધ્યો કેમ જાય
પ્રીતમ લખે ૩
મારે અરથે તમે બાળાપણ થકી, તરુચો સઘળો પીયર
પરીવાર; પ્રીતમ લખે ૪
તારી નત્રતા અત્રતથી ગળી, વળી ચેત્તીતો શાંત સ્વભાવ;

- પ્રીતમ સખે ૫
 નેથી મનનો ઉદારી તુરત મટે, તારા બાલનો એવો ખતાવ
 પ્રીતમ સખે ૬
 ઝોરાંદ મણુ વસા ક્રમ વસરે, ઈમ વસરે વીસાપ ૭
 રયાં વેણ, પ્રીતમ સખે ૭
 હેત વસ્તુ વદન તારૂં વિનતા, મારાં નીરખવા તસખે ૮
 નેણ પ્રીતમ સખે ૮
 દીતથે તુજ વિના દીલમાં એઠું નહી, પીણ પાણી ૯
 જમણું અનાજ પ્રીતમ સખે ૯
 રાતે રોઘને આંખો રાતી યધ, લોક પુછે હો આવે છે
 સાજ, પ્રીતમ સખે ૧૦
 ઝોરી મનમાં ધીરજ ધરી રાખવી; કાલે ભાગ્યે ભવતા
 વીન્નગ પ્રીતમ સખે ૧૧
 નેથી રીજે આપણા જગપતી, એવો અકુનીશ કરવો ઉ
 ઘોમ પ્રીતમ સખે ૧૨
 ને ને વ્રત પાડોશીચો શુધ છે, તેને પ્રીતથી કહેજે પ્રણામ
 પ્રીતમ સખે ૧૩
 નીલીક્ષણ મારા મીત્ર પવિત્રને, કહેજે જરૂરતું હોયજે કામ
 પ્રીતમ સખે ૧૪
 નેધતી વસ્તુ જરૂર મંગાવજે, કશી વાતે મુઝાણા ન મન
 પ્રીતમ સખે ૧૫
 કાલે દુખીશુ દીવસ આનંદવા, જાણ વીસરી આ દુખમ
 રયા દન; પ્રીતમ સખે ૧૬
 જે ને પ્યારી તમારી સારેલીચો, તેને પણ મારો કહેજે
 જુસર; પ્રીતમ સખે ૧૭

સાસુ સસરાની આશીર્વાદ સુંદરી, મળશે લામનીને ભરથાર
પ્રીતમ લખે ૧૯

વધે સ્નેહને સપ સુજન સાથે. તેવી તન મન રાખજો
દેવ; પ્રીતમ લખે ૧૯

અમે થોડી અવધે આવશુ, એમ દલપતરામનો ફેર
પ્રીતમ લખે ૧૯

ગરબી ૨૬

સીતાજીના કાગળનું ઘોળ

રાગ ઉપર પ્રમાણ

સ્સ્સ્તે ત્રી સંસ્થાને શાહામાણુ, જ્યાં રાજે સદા રધુનાથ
કાગળ લખે કામની ૧

લખે લંકા થકી શીતા સુંદરી, હેતે વર જોડી જોડ હાથ,
કાગળ લખે કામની ૨

પત્ર આવ્યો તમારો પ્રીતે ભર્યો, વાલા વાંચી થયો વીસ
રામ; કાગળ લખે કામની ૩

પાણુ છવાણુ તમથી જુદાં પડે, ઘણા દીવસ થયા ઘન
સ્થામ; કાગળ લખે કામની ૪

મઠે મન મળવાને અકળાય છે, ઘડી એક તે જુગ ને
વી જાય; કાગળ લખે કામની ૫

મારા નેણના નીરથી નાથજી, સુતાં રજનીમાં સેજ લિ
જાય; કાગળ લખે કામની ૬

ઘેર ચાલો હવે ઘણી થઈ, નહીતો છવડો જાગે જરૂર;
કાગળ લખે કામની ૭

દેવે પાંખો આપી હાય પીડમાં; ઉડી આવું દેશાવર કુર
કાગળ લખે કામની ૮

પાલા નીત્ય નવી વારતા વાંચીએ, જેથી પામીએ પુરો
મનોહર; કાગળ લ૦ ૯

ચતુરોઈનાં ચેજા હું ચાળવું, આવો વિદ્યાનો કરીએ વિ
નોદ; કાગળ લખે કામની ૧૦

ત્રાંબા કુંડી ઉડી રૂડી આપતી, ભાવે ભરૂં મહી નીરમ
જાં નીર; કાગળ લ૦ ૧૧

એસો બાજેઠે ચહુડી મારા ચોકમાં, સ્વામી નવરાત્ર ચે
ળી શરીર; કાગળ લ૦ ૧૨

કરૂં સરસ રસોઈ રૂડી રીતથી, પ્રીતે પીરશી એમુ હું પાસ
કાગળ લખે કામની ૧૩

એવા દિવસ તે ક્યારે દખાડશા, ક્યારે અંતરની પુરણ
આશ; કાગળ લખે કામની ૧૪

વામી તમ વિના પીવરને સાસરૂં, સુનો લાગે છે સઘળો
સંસાર; કાગળ લખે કામની ૧૫

મારા માંથાથી મુઘા પ્રભુ તમે, મારા આત્માના છે આ
ધાર કાગળ લ૦ ૧૬

આવે પરબના દીન મુખ સરવને, હુતો શોક ઉદાશી સ
દાય કાગળ લ૦ ૧૭

ગાજે મેઘને દમકે દામની, આખી જામની જપ ન
ચાય; કાગળ લ૦ ૧૮

હુતો સુની રખુ મુખ સેજડી, ખાલી મદીર ખાવાને ધાય
કાગળ લખે કામની ૧૯

ભરી વસ્તી ઉજડ જેવી ભાસે છે, એક તમ વિના ત્રિ
ભુવન રાય; કાગળ લ૦ ૨૦

પાલા હું તમને કેમ વીસરી, કેમ વિસારયું દાદાનું વતનું

કાગળ લખે કામની૦ ૨૧

પત્ર વાંચીને વેહેસા પધારજો, સ્વામી શરીરનાં કરજો જ
તત્ત, કાગળ લ૦ ૨૨

કાંઈરે કુતીયા રૂખીને કુખ પામતા, તેવી નાથ તમારી
છે દેવ કાગળ લ૦ ૨૩

આવે અવસરે કેમ કહાણુ થયા, તમે દસપતરામના દેવ;
કાગળ લખે કામની૦ ૨૪

અરબી ૨૭

ઘોળ.

જ્યારે રામચંદ્રજી તથા લક્ષ્મણજી વનવાસ ચાલ્યા ત્યારે

શીતાજીએ કહ્યું કે હું પણ સાથે આવીશ તે સમયે રા

મચંદ્રજીએ કહ્યું કે તમે પીયર જાઓ તે સમયેનું ઘોળ.

“મામેર મોંઘા મુક્તનુ એ રાગનુ છે” પણ દાઢ જાસ્તી છે.

રામ લક્ષ્મણ વનમાં સીંધાવતા, સતી શીતાને આવતા સાથે
કહે સ્વ નાથ પધારો પીયર ભણી. ૧

નહીના આંહી રહો સસરાના રાજમાં, રહેતે હળી મળી સફે
સુ સંઘાથ પધારો પીયર ભણી. ૨

અમે વસ્તીમાં નહી પશીએ વીનતા, અમે કરશુ જઈ વન
વાસ; તમે પાછો ત્રાસ. પધારો પીયર ભણી. ૩

સાથે ગય કે ઘાફ નહી રાખીએ; નહી રાખીએ દારા
દાસ; કોઈ અમ પાસ પધારો પીયર ભણી. ૪

તમે દેરાને પંથ કીધો તરી, ચરણે ચાલવાથી પામો થાક
હીટી એવો તાક, પધારો પીયર ભણી. ૫

અમે વનરૂપ ખઈ ખુશીમાં રહીશું, કોઈ દિવસતો ઉવળ રા
ક, વીના હુણ પાક, પધારો પીયર ભણી. ૬

વનમાં નથી મંદીર નથી માળીયાં, નથી પોઠવા કાળપક્ષંગ
રંગીત નવ રંમ. પધારો પીયર ભણી. ૭

કરશું ઘાસ કે પાનની ઝુપડી, મુવા સાથે ખુબે અંગ; બે
માં શો ઉમંગ, પધારો પીયર ભણી, ૮

વનમાં હીરનાં ચીર તો નહીં મળે, વનમાં નહીં મળે ફેર
તાં કુલેલ, કે તેલ ધુપેલ, પધારો પીયર ભણી, ૯

વનમાં નહીં મળે શાણી શાહેસિયો, કરશું કે સજે ખાંતેથી
ખેલ, ઉમંગ ભરેલ પધારો પીયર ભણી. ૧૦

વનમાં ઘાતઘી રેહે છે રાક્ષસ ઘણા, આરે તરફ ફેરે છે બહુ ચે
ર, જેનું ઘણું જર; પધારો પીયર ભણી. ૧૧

વનમાં વાઘ વરૂને વાંદર જોવા, ઘણા વિચરે જનાવર માર
ખચે નહીં ચાર; પધારો પીયર ભણી. ૧૨

ઉઠણ કાળે વાસે ઉના વાયરા, એવું દખીને થાશે ઉદાર
જ્યારે જેઠ માસ, પધારો પીયર ભણી. ૧૩

વરસે મેઘને ઝબકે વીજની, તેવે ટાણેનો તરૂં તળે વાસ નહીં
છત પાસ. પધારો પીયર ભણી. ૧૪

ઝોટા પરવત દખીને માનની, તમે નગરે જોયા નહીં જાય;
દીઠ ખાવા ધાય. પધારો પીયર ભણી. ૧૫

તમે રાજ્ય કન્યા કાયા કોમળી; વનવાસનાં દુખ ન વેઠાય,
કાયા કરમાય, પધારો પીયર ભણી, ૧૬

ઘરમાં અંધારૂં દખી હોય ઘણાં, નથી નીસરયાં કદી ઘર ખા
ર છે નાજુક નાર, પધારો પીયર ભણી, ૧૭

તમે બાળક વય વણે સોળનાં. નથી સંકટ વેઠ્યાં હજાર
તમે કોઈ વાર; પધારો પીયર ભણી. ૧૮

પરણી આવીને પીયર ગયાં નથી, હમને મળવાને ઇચ્છે છે

માય, એંપે ચીત ચાપ પધારો પીયર ભણી. ૧૯

રાજ જનકજી તમને જાણે ઘણા, તેના સંદેશા આવે સદા
ય, નેડાં પાછાં જાય, પધારો પીયર ભણી. ૨૦

ભાત ભાતનાં બેજન ભવતાં, તમને મેકલશે મહીપાળ પુ
રાનીને ઘાળ; પધારો પીયર ભણી. ૨૧

અમે અવધે ફરીને જ્યાર આવશુ, સ્નેહ લેશું તમારી સ
ભાળ; ત્યારે તત કાળ; પધારો પીયર ભણી. ૨

રૂડી મીચીલાપુરી મન માનતી, તેમાં પામશે પરમ વીરાન
છે ખાપનુ ગામ; પધારો પીયર ભણી. ૨૩

ગોરી તમને ગમેતેમ હું કરે, એમ ફલપતરામનો શામ,
કહે રાજરામ; પધારો પીયર ભણી. ૨૪

ગરબી ૨૮

સીતાજીના જવાબનું ઘેળ.

સંગ હિપર પ્રમણે.

એકું સાંભળીને શીતાજી કહે, મુણે સુંદર સ્યામ તુ
જાણ, પ્યારા મારા ધાણ, સાથે રાખો સ્નેહથી.

જુદા પડવાની વાત વાહાલા કહે, તેતો બોલ લાગે
તીખા ખાણ, રધું કુળ લાણ, સાથે ૨૦

સ્વામી જ્યાં તમે ત્યાં ઘર માકરે. તમથી વેગળી તે
પરદેશ, હું જાણું હમેશ સાથે ૨૦ ૨

તમે જોગીનો વેશ જો ધારશે, તો હું જોગશુનો ધર
વેશ, જટા કરે કેશ, સાથે ૨૦ ૩

સ્વામી તમેરે સુખી તો સુખ માકરે, તમે દુખમાં તો
દુખ માકરે દેહ, એમાં શો સંદેહ; સાથે ૦ ૪

જે કોઈ પરણ્યા પછી રહે પીયરમાં, અવતાર બળ્યો

- ધીક ઝેહ, તુવા જેવી તેહ, સાથે૦ ૫
- સ્વામી તમ વિના મંદીરને માળીયાં, ભાસેપરવત મો
હોટા સમાન, વસ્તી તો વેરાન સાથે૦ ૬
- માહા વનમાં ભરી વસ્તી ભાસસે, જ્યારે સ્વામી દરશ
ન દાન, કપાંના નિગ્રાન; સાથે૦ ૭
- સાસુ સસરાને માત પીતા સહુ, ભણે છવે કરો રૂડા
રાજ મને માહારાજ, સાથે૦ ૮
- સ્વામી શું કરે ભાઈ બેઝઘને, સ્વામી શું કરે સઘ
યર સમાન, કેનું નથી કાજ, સાથે૦ ૯
- સાચુ સગપણ જગમાં સ્વામી તાણુ, બીજે સ્વારથી
સઘજો સસાર, કુટુંબ પરીવાર સાથે૦ ૧૦
- મારા લાઠ પાણુ તમે લાઉ, બીજે નથી આંસુના
લોનાર કે એકે આધાર, સાથે૦ ૧૧
- કાયા પ્રાણ થકી જો જુદી રહે, તો હું તમથી જુદી
પડું છેક; રહું તણ ટેક, સાથે૦ ૧૨
- એ કોઈ જળથી જુદી પડી માંછલી, રાખે દુધમાં ક
રી વિવેક, છવે પણ એક, સાથે૦ ૧૩
- તમે મુખના સાગર રહે વગળા, પછે શું કરે રાજને
પાટ; હવેલીના ડાઢ, સાથે૦ ૧૪
- જોને હીરના ચીર ગમે નહી, મને ન ગમે ઘરણાના
ઘાટ, મટાડો ઉચોટ; સાથે૦ ૧૫
- હું તો તમને દીઠે થાડું દખતી, આણ દીઠે તો આંધ
ળી ભીંત, જતમની એ રીત; સાથે૦ ૧૬
- મોતો રનેહ તોડી સરવ લોકથી, બાંધી તમ સંગે પુ
રણ પ્રીત, ચોરાયુષ્કેથીત, સાથે૦ ૧૭

જમણું તમથી જીવન જીવંત પડી, હોય વિધિ વિધનાં પ
કવાન, તે વિખનાં નિશાન સાથે ૧૮

કરીએ જોજન દમ સાથે ભાવતાં, હાય કેવળ શોક કે
પાન, તે મેઘા સમાન, સાથે ૧૯

સ્વામી તડકાને તાપ વધશાખના, તેતો જાણીશ અંક
પ્રકાશ, રહે તમ પાસ સાથે ૨૦

મુજને મેલી જે પંથ પધારણા, આવી મળવાની ન
ધરણા આશ, નહીં પામું નાશ. સાથે ૨૧

કરવી વાત ઢળી પડી ધણીએ, નારી જનકી થઈ ની
રાશ. કહે લેતી સ્વાસ સાથે ૨૨

દયા કરી દેવ દસપત રામને, શતી શીતાને દુખી ઉ
દાશ; જતાં વન વાસ. સાથે ૨૩

ગરબી રહ

સુધરેલી સ્ત્રી વિશે.

“સઠ સગળશા સાધુને શ્રવે.” એ રાગનું છે.

જેને સુધરેલી નારીરે, સદા મુખી તે સંસારી. ટેક

નીરમળ નમાણાં દીમે નીરતર. નહુ ભરેલાં નેણુ,

મનને હરે એવાં મુખથી ખરતાં, વેણીને લઈએ વેણુ; જે

સ્વામીના ચીતમાં શોક કે ચિંતા, જે જાણે લવલેય;

હેતે હસાવીને હિમત આપે, કાચે સમુજો કલેશ. જેને.

પ્રહીને જોતાં પથારા પતિની, જે મરજી ન જાણાય;

પરધર તો શાનું પગલુજ માંડે, પીયર પણ નવ જાય; જે.

વરજતા મનની મરજી પ્રમાણે, કામ સદા કરનાર;

સુધરી એ ભાગ્યશાળીના સાડે, સરજી સરજન હરે, જેને

સુપતામાં કદી કાઢતી સામે ઢટો કરે નહીં તેહ;

(૪૯)

મેંસ વિનાનું મન પણ નિરમળ, નિરમળ દીસે દહ. નેન
આપે પ્રભુ એવો વધમવ પામી, પામે પુરો સંતોષ;
સંડટમાં પણ સ્વામીની સાથે શીસ ન રાખે રોશ. નેન,
ગામમાં હોય ગરીબ પોતાથી, તેનું જીવે સુખ તોલ;
દાસતવાળાની દાસત દખી, બોલો ન હલકા બોલ. નેન.
સ્વામાનો શુદ્ધ સ્વભાવ ગમે, મન રાચે સ્વામીને રૂપ.
પર પાતિનેતો પથર જેવા જાણો; હોય જો ભારે ભુપ; નેન.
સાંભળો શબ્દ શીખામણના તે. જીવમાં એટી જાય;
કુરગુણ દખીને કુરથી નાસે. સદગુણ શીખે સદાય, નેન
આગસ ઉંઘ અતીસે ન દીસે; દીસે ઉદ્યોગી આપ,
અંદખી તો નેન દીડી ન ગમે, ન ગમે નકારો સગ. નેન
સ્નેહ વધારેને શક ઘટાડે, લોકમાં પામે લાજ;
એવી મળે જો આ દુનીયામાં, સર્ગ ઇચ્છે શા કાજ, નેન.
પુરણ પુન્યથી પુરૂષ પામે; નઉતમ એવી નર;
હસપદરામ કહે દુનીયામાં, ધન એનો અવતાર. નેન.

ગરબી ૩૦

વેહેમ તજવા પિશેની

નેકાઈ અંખીકાજ માતને આરાધશેરે લોલ, એ રાગ
સુણો શીખવા વિવેક એક પાતડીરે લોલ,
ધુટે મુરખપાણું છેક ખુલે છતડીરે લોલ. ૧
જુથ્યા ગુણ ભરેલા અથ ભણો ભાવથીરે લોલ.
પામે સ્ત્રી શતીનાં પથ એ પ્રભાવથીરે લોલ. ૨
તજુ વેહેમ ભરી વાત વેહેમીએ કહીરે લોલ;
જીત મેન પીધાચ સાચછે નહીરે લોલ. ૩
સરખીડી મત્રજન જુડા જોગજોરે લોલ;

આશા હુચકાની તંત્રમાં ન આણુજેરે લોલ. ૪૨

દેતા દામ કરે કામ દેવ દરીયારે લોલ;

હેત્રે કામ કામ વાત એવીયારે લોલ. ૫

કરી મેખ વરખ કુંભ ડગે જોશીયારે લોલ.

સુડા ઉજાણીને દંભ ડગે ડોશીયારે લોલ. ૬

કઈક પુત્ર પુત્રી કાજ ખતા ખાય છેરે લોલ;

તજી લાજ જોગી રાજ પાસે જાય છેરે લોલ.

વશી કરાણુ વાતથી લુટાય છેરે લોલ;

ઓળી લામનીઓળી જત તે ડગાય છેરે લોલ. ૮

ખડું માનીને ખચીત ચીત ચેતજેરે લોલ;

ધરો ગાવા હાવાં ગીત હૃદયે હેતજેરે લોલ. ૯

જળે ભુટ્યા ભર્યા ભર્મ મર્મ જાણુશોરે લોલ; ૧૦

માગવા પવિત્ર ધર્મ ઇચ્છા આણુશોરે લોલ.

શત્રે કાજ વળી આજ પામો લાજનેરે લોલ. ૧૧

તજે તુછ જેવી દેવ અડમેવતારે લોલ;

રીજે દીલપતરામનો દેવ દેવતારે લોલ. ૧૨

કરોધ વિશે ૫૬ ૩૧.

નાથ કેસે ગજકો બંધ છોડાયો, એ રાગનુ.

કોઈપર કરોધ નકરસો કદાપી, અતી કરોધછે પુરણ પાપી

કોઈપર કરોધ નકરશો [ટેક]

કરોધ કુઓધ અતી ઉપજાવે, સદા સુઓધને કાપી;

વાહાલા માંહી વિરોધ વધારે, શોધ સમુજો ઉથાપી. કો

કલ્ય અત્ય કથુ ન વિચારે, જ્યારે રીસ રહે વ્યાપી;

સુખનું વચન ફરી મુખમાં ના પેસે, છાપ ટળે છાપી

કોઈ પર ૨

(૫૧]

આપની સઘળીએ વિસરી સુમતીયા, કરોધ કુમતી નેને
આપી; નહીં કરવાનાં કામ કરી નર, રોયાછે વનમાં વિલાપી

કોઈ ૫૨૦ ૩

કરોધ કરી ફરી ફરી પસ્તાયા, જે હતા તે મોઠ મતાપી
દક્ષપતરાગ કહે દુનિયામાં, ખ્યાત છે વાત સઘાપી. કોઈ ૫૨૪

ગીત ૩૨.

છઈએ ખોળામાં ઘાલી ખીચડી, છઈએ ઘેર ઘેર

માગી દીકરી એ રાગનુ

જ્યારે સીતાજી પરણીને ઉઠ્યા ત્યારે પોતાની બેઠેનપ
ણીને પોતાના હરખની જે વાત કહી તે વિશંનુ ગીત

ઉઠ્યા પરણીને જે સમે જનકી,

વધ્યા હઈડામાં હરખ વિવા થકી. ૧

મળી શાણી સહેલીને સુંદરી,

ખોલી ખોલ અતોલ ખુશી ભરી. ૨

સખી સાંભળ કહુ એરે વાતડી;

મારી આજ રીતળ થઈ છાતડી. ૩

મારો હરીવરે હાથ ઝાલીયો;

મને અખંડ ચુડો એને આલીયો. ૪

વર પામી સુંદર વર વીડ્યો;

મેંતો કાને સુણ્યો તેતો દીડ્યો. ૫

મને પણ ન ગમે હવે પીયરમાં;

મારું મન મોહ્યુ શામ શરીરમાં. ૬

ઘર મળીયો મને છેલ વાંકડો;

હવે રીઠને ન રાખીએ આંકડો. ૭

વર પામી હતો વરણાગયો,

(૫૨)

મને લવે લવ એ વર માગીયા.

૮

મને મનગમતું મળું સસર;

હવે કેમ ઘડક મનમાં ઘર;

૯

મારી એ સંગે જેણે સગઈ કરી;

એને આસીશ આપું ફરી ફરી.

૧૦.

ગુરને શીર નામુ લગી લગી;

મને પાણી એ વરને વળી.

૧૧

હવે મન ગતતાં મુખ માનીએ;

કેવે દેઈતી શરવ દીન આણીએ.

૧૨

મારે કસર ન નહીં નહ પાતની;

મને મયા કળી માત વાતની,

૧૩

મને માનીતા કરી ફરી થાપશે;

હું તે જો જો માગીશ તે તો આપશે,

૧૪

મારે નીસરી ખાણ એ કરમની,

વાત મુખ ન જાણે એ મરમની;

૧૫

પુન્ય પુરવ મે કીયા હશે ઘણું,

તેણે પામી ચગણ પીકીછ તણું.

૧૬

વરત દાન કરે જેને કારણે.

તેને પામી હુંતો સુતી પારણે;

૧૭

હુંતો કાશી કંદારમાં નવ ફરી.

હુંતો ઘર ખેઠા એ વરને વરી.

૧૮

હવે સગા સંબંધીને શું કર,

હું તો સુંદર વરની સાથે કર;

૧૯

મન મન્યુ છે દસરથ લાલમાં,

વર લખ્યા બુદર મારા લાલમાં;

૨૦

(૫૩)

જુહી દુરમતી પુરગુણી દેવને.

પરણી દસપતંગમના દેવને.

૨૧

રૂસણું તોડવા વીશેનું;

હું ઇશ્વરને પુજવાના સરીરે લોલ;

શ્યામા કંકાવટી વીસરીરે લોલ. અરગ.

કહું તે સખી કોઈને કહીશમારે લોલ.

કાલે રહ્યાતા કય રીસમારે લોલ.

૧

એક જોલ ન આવ્યો મારા ઉચારમારે લોલ.

તે ઘડીએ હું પડીવીચારમારે લોલ.

૨

શાને માટે રીસાયો જાયે સાસુનારે લોલ,

આંખે પ્રવાહ વહે આંસુનારે લોલ.

૩

ખાન પાનને જુહી હું ગીત ગાનનેરે લોલ.

જુહી શરીર ફેરા ભાનનેરે લોલ.

૪

દીઠે કુલ થાય શુભ તો સરીરમારે લોલ,

હૃત ગયું ટુટી હીર ચીરમારે લોલ,

૫

મને શુભી સમાન લાગ્યું સાસરે લોલ.

સુને નહીં જે હવે શું કરે લોલ;

૬

ચડ્યો ચાંદા અકાશે લસા ભગ્યનેરે લોલ.

ભડકો ઉઠ્યો તે જાણું આગનેરે લોલ.

૭

મેના પોપડ બાલે મુખ મીઠકારે લોલ.

દુઃખમાં મે રાત્રીનેવાં દીઠકારે લોલ.

૮

ભાસે વાડી તો ભંચકારથીરે લોલ.

આંખોના પાટા નેવી આરસીરે લોલ.

૯

હું તો જઈ બેઠી દીવા આગળેરે લોલ,

કોઈક પડે તજર ત્યાં કાગળેરે લોલ.

૧૦

- કિયો શોધતો અન્નિયોધનુ ચોપાનીયુરે લોલ. ૧૧
- વાંચવા તે સારૂ મન માનીયુરે લોલ. ૧૨
- ગરબી રૂપણું તોડવાની રૂડા રાગતીરે લોલ. ૧૩
- ભાળી રૂપાળી છેલ્લા ભાગમારે લોલ. ૧૪
- લઘને ગાયા લાગી હું જીભે જે ઘડીરે લોલ; ૧૫
- ત્યાંથી ઉઠીને આવ્યા તે ઘડીરે લોલ. ૧૬
- હેત આણી વખાણી વાણી ખોલીયારે લોલ; ૧૭
- દીક્ષમાં દેરખીને ઘણું ડોલીયારે લોલ. ૧૮
- જાણું ધનરે ઘડીને ધન રાતડીરે લોલ; ૧૯
- છુટ્યો કલેશ ઠરી છાતડીરે લોલ. ૨૦
- ભલે આવ્યો આકાશ ચડી ચંદ્રતુરે લોલ; ૨૧
- આપે છે આનંદો આનંદ તુરે લોલ. ૨૨
- અમ સ્ત્રી યોધથી યોધ ઉપજ્યારે લોલ; ૨૩
- ભાઈરે કવિ તાહારૂ ભલું થજ્જરે લોલ. ૨૪
- ગરબી સાંભળીને રાખ્યું જે રૂશણુરે લોલ; ૨૫
- પાપ તેના માંધે પ્રદીપી તણુરે લોલ. ૨૬
- એમાં બુદ્ધિ વિષેશવાળું જે હજરે લોલ; ૨૭
- તુરત તે અપોલા તણુ યોલસેરે લોલ. ૨૮
- વીંતી વાર તે લગાર નાવે વળીરે લોલ ૨૯
- સંપે વસો સદા સાંભળાનેરે લોલ. ૩૦
- નથી વસવું મળીને વરસ સો બસેરે લોલ; ૩૧
- પંખીના માજાની પેઠે તે યજરે લોલ. ૩૨
- નહી ક્યારે કલેશ લેશ કીજ્યારે લોલ; ૩૩
- ધ્યારથી પ્રેમરસ પીજ્યારે લોલ. ૩૪
- માહારાજ ધીરાજ તેથી રીજરે લોલ;

(૫૫)

નહીતો ખરે ખરા તે ખીનશરે લોલ. ૨૩

રૂઢ રાખો રૂઢા દલપતસમનારે લોલ;

કાઠી ખકારે કોણ કામનારે લોલ. ૨૪

ગરબો ૪૦

ઉદ્દપુરના રાણાનો કેફ કરવા વિશે.

થાય છે કેફ કીધાથી કુખ કહું તે કેલુરે લોલ.

સઘણું જાય સમુણું સુખ જગતમાં જેલુરે લોલ;

મનુષ્ય મોત વિનાનું થાય કે, કેફ કીધા થકારે લોલ.

ભાઈરે જમમાં લજ્યા જાય, તમે જાણો નકારે લોલ;

વગી એક કહુછું તેની વાત, સુણી વિચારજેરે લોલ.

હેત ધરીને દીન રાત, હિયામાં ધારજેરે લોલ;

જેથી કુખ થયું એકવાર, તે દુર સમગ્ર થયેરે લોલ

ગધો દીન ખાએ માર કે, તોએ ત્યાં જશેરે લોલ;

છે એક મોટું ઉદ્દપુર ગામ કે, માડે દશમારે લોલ.

રાણો રાજ કરે તે ઠામ કે, ખાળે વેશમારે લોલ;

કેફ કીધાનો નિત્ય સ્વભાવ, કુંવરજીને છણેરે લોલ.

નારી પાંચ તણો એ નાવ રૂઢો રણીઆમણેરે લોલ

એક દીન કેફ કીધી લુપાળ મળીને મંઠગીરે લોલ.

ચડતે રંગ મેહોલને માળ, પઠ્યો ધરણી ઢળીરે લોલ

તેના પડતે છુટયા માણુ ધણી માઠી થઈરે લોલ.

જ્યારે થયું પુરજનને જાણુ, કે ધીરજ નવ રહીરે લોલ

વરત્યો પુરમાં હાહા કાર, રૂવે નર નારીઓરે લોલ

કેફને બહુ કીધી ધિક્કાર, જેણે નર મારીયોરે લોલ.

જમમાં બહુ ખપનો નર જેહ, વિના મોતે મુવોરે લોલ

કેફ કીધાના છે ફળ એહ, વિચારીને જીઓરે લોલ.

રાણી ગુણ રતનાં તુલ, નેણિમરવા સમેરે લોલ;
 કીધું કેર અમારે કુળ, કદી ન કરો તમેરે લોલ.
 એ આસરથી તે દોન આન, ઉદ્દપુર આદીએરે લોલ.
 મદીરા કેર તને માહારાજ, કદી પાણ નવ પીએરે લોલ
 જમમાં જે નર અતુરમુળલ, સુગી વિચારએરે લોલ.
 અકલ્પ ફીણા પુરુષ અજાણ, સુગી વિચારએરે લોલ
 જે જન જે લખ્યા ખોતર, કે કેર કરે સહારે લોલ;
 તે જગનારીને ફીટકાર, પથર ખઓ નહીરે લોલ,
 કપડાં ધોના આવત કામ, ભણા ઉપકારમારે લોલ;
 ઠાલું કીધું જીવત હરામ, કરો નહી સારમારે લોલ.
 એવો કોણ અમાઝી કાલ કે, મુખ કાળુ પેરેરે લોલ;
 છોડી ધી સાકર રસ કોઈ, અમલ મુખમાં ધરેરે લોલ.
 એ છે હલકા જનતુ કામ, જેને લખ્યા નહીરે લોલ;
 ઊઘો વરાણ ન લેવે નામ, મદીરાતુ કહીરે લોલ.
 ફીટરે નર કરનારા કેર, કે નફટ તું થયોર લોલ;
 જમમાં તુંથી સરો ખેલ, કે તાણે આડીચેરે લોલ.
 કેર કીધાની સાથે રોગ, સચેત શરીરમારે લોલ;
 ફરી નહી આવે એવો જોગ, અંતર પીઠમારે લોલ.
 શિક્ષા સહુ કોઈ ધરજો કાન, દલપતરામનારે લોલ;
 જે હેલ જમમાં પુરુષ સુજાણ, તેના કામનીરે લોલ.

પ્રભાતીયું

ઉઠની ઉઠની ઉઠની દીકરી;
 કાં ધરે આશ નાશ માંહી;
 એમ વાણી વદી પુત્રીની માત કહે,
 ઉઠરે ઉઠરે ઉઠ ડાહી.

(૫૭)

કાળ વહી જાય છે દંત ધાવણ તણી,
 થાય છે દુખ મગટ મુઠ રહેતાં;
 દંત ધાવન કરી સ્નાન કર ચપળથી,
 ભજ પંજી ઇષ્ટ તાન સેહેતાં.
 કર જરા હાજરી ઉદરની રૂચી થકી,
 કર પછી પાઠ તાહારો;
 પાઠ કર ચીત્ત દૃઢ, તજ રમત રવસ્તદ્ય, થ
 જન્મના જન્મનો જાય મારે;
 જે ભક્તી બેઠેનીયો એમ નામ આચરો,
 તે બને એષ્ટ સઉ મુક્ત સાથે;
 જે રમે રમતમે તે ભમે ભ્રમ બમે,
 તેને અંત્ય આવકાશમે દુખ માંથે.
 દાસ મોહન કહે જ્ઞાન ત્યાં દુખ નહી,
 એમ સત સુચના જાણુ પ્યારી;
 જા હવે ગુરુ કને સમજ કાંઈ વાતને,
 ચપળ ચીત રાખજે બેઠેન મારી.

સમાપ્ત.

